

- від 20.06.2012 року № 4/8-12. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v04_8715-12.
5. Положення про порядок роботи кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, прийняте всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 року. URL: <https://www.kdkp.gov.ua/page/approved-documents>.
 6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 року № 5076-VI // Голос України. 2012. № 148-149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
 7. Шемшученко Ю.М., Бабкін В.Д. Політичний енциклопедичний словник: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Київ, 1997. 628 с.
 8. Оніщенко Н. М., Зайчук О. В. Теорія держави і права: академічний курс: Підручник. Київ. Юрінком Інтер, 2008. 366 с.
 9. Мандичев Д. Поняття адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади. Право і суспільство. 2010. № 5.
 10. Косткіна Ю. О. Правовий статус Вищої ради правосуддя: дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. Київ, 2017. 264 с.
 11. Серий Д. А. Поняття «апарат» органу державної влади та доцільність його використання у законодавстві України. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 6. С. 31-34.
 12. Словник української мови: в 11 томах. – Т. 9, 1978, стор 113. URL: <http://sum.in.ua/p/9/113/1>.
 13. Положення про раду адвокатів України, затверджене рішенням установчого з'їзду адвокатів України від 17.11.2012 року. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>.
 14. Про організацію та забезпечення роботи секретаріату Національної асоціації адвокатів України (секретаріату Ради адвокатів України): розпорядження голови НААУ, РАУ від 23.12.2013 року № 31. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazy.pdf>.

Ключові слова: секретаріат, Національна асоціація адвокатів України, Рада адвокатів України, адвокатура.

Ключевые слова: секретариат, Национальная ассоциация адвокатов Украины, Совет адвокатов Украины, адвокатура.

Key words: Secretariat, Ukrainian Bar Association, Bar Council of Ukraine, advocacy.

ПИТОМЕЦЬ АРТЕМ ВАЛЕРІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»
асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, аспірант*

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ АДВОКАТА В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Права і обов'язки захисника, правовідносини, які виникають в процесі їх реалізації, а також функції, які виконує адвокат, визнача-

ють його процесуальне становище. Правильне з'ясування процесуального положення адвоката на досудовому розслідуванні і його взаємин з клієнтом має велике значення для теорії і практики захисту в кримінальному судочинстві, оскільки від цього значною мірою залежить ефективність участі захисника в процесі.

Процесуальний правовий статус адвоката в досудовому розслідуванні базується на загально-правовому статусі адвоката з урахуванням особливостей, встановлених кримінальними процесуальними нормами. Найчастіше процесуальний правовий статус адвоката характеризують як сукупність передбачених законами, підзаконними нормативними правовими актами і установчими документами прав і обов'язків суб'єкта в сфері державного регулювання, а також відповідальності суб'єкта [1, с. 40].

Захисник визнається самостійним учасником процесу, який виконує особливу кримінально-процесуальну функцію – захист обвинуваченого від висунутого обвинувачення або ж, більш широко, надання правової допомоги клієнту та охорона його законних інтересів. Перший з цих напрямків виражається головним чином у наданні або виявленні в матеріалах справи доказів та фактичних обставин, які можуть повністю або частково спростувати повідомлення про підозру або хоча би поліпшити становище підзахисного у справі. Другий напрямок – надання правової допомоги клієнту і захист його процесуальних, майнових та інших прав. Причому в обох випадках мова по суті йде про забезпечення законних інтересів підзахисного. Саме для захисту цих інтересів захисник бере участь в досудовому розслідуванні.

Досліджуючи процесуальний статус адвоката на досудовому слідстві, А.М. Бірюкова зауважує, що процесуальний статус адвоката змінюється в конкретній справі залежно від статусу особи, якій надається правова, а отже змінюються його права і обов'язки [2, с. 1].

З точки зору А.М. Бірюкової, статус адвоката доцільно ділити не на правовий і фактичний, а на загально-правовий і кримінально-процесуальний, оскільки правова допомога адвоката у кримінальному процесі не обмежується його процесуальним статусом у справі. Така точка зору має сенс, адже до вступу в справу адвокат, як правило, надає попередню правову допомогу особам, які вважають, що відносно них у правоохоронних органів є підозри у вчиненні злочину.

Цікавою є також точка зору М.П. Некрасової, яка розглядає процесуальний статус адвоката як складність трьох аспектів: правового, психологічного і морального. На її думку, в правовому аспекті адвокат виступає як самостійний учасник процесу. У психологічному і моральному аспектах просліджується відома залежність адвоката підзахисного від його думок і бажань. Самостійність адвоката зовсім не означає, що адвокат має право визначати ті факти і обставини, які заперечує його підзахисний, що він має право зайняти позицію,

яка знаходиться у різкому протиріччі з показаннями підзахисного щодо фактичних обставин і обставин справи [3, с. 103].

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що поняття «правовий статус адвоката» і «процесуальний статус адвоката в досудовому розслідуванні» співвідносяться як ціле і частина.

Чинним КПК України у нормах ст. 47 визначено тільки обов'язки захисника без конкретизації його прав, що чітко зроблено у новому Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. При здійсненні адвокатської діяльності адвокат наділяється правами, які гарантують значні можливості при наданні правової допомоги і мають допомагати захиснику бути незалежним у здійсненні адвокатської діяльності.

Виходячи із загального розуміння категорії правового статусу в юридичній науці, процесуальний статус адвоката в досудовому розслідуванні є регламентоване нормами Конституції України, Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Кримінального процесуального кодексу та іншими нормативно-правовими актами становище, що характеризується сукупністю прав, обов'язків, гарантій діяльності щодо забезпечення прав, свобод та інтересів особи в рамках кримінального провадження та відповідальності за свою діяльність.

Особливістю елементів процесуального статусу адвоката в досудовому розслідуванні є дуальність, яка включає правовий статус, визначений нормами Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і нормами КПК України та його правове положення в залежності від того, у якості якого учасника він здійснює організаційно-правову діяльність в досудовому розслідуванні (захисника, представника потерпілого, юридичної особи, адвоката свідка).

Список використаної літератури:

1. Овчарова Е.В. Понятие, структура и содержание административно-правового статуса юридического лица [Текст] / Е.В. Овчарова // Гражданин и право. – 2001. – № 1(7). – С. 40.
2. Бірюкова А.М. Процесуальний статус адвоката на досудовому слідстві // Часопис Академії адвокатури України. – 2010. – № 9. – С. 1-5.
3. Некрасова М.П. Участие адвоката-защитника в доказывании по уголовному // Осуществление правосудия по уголовным делам. – Калининград, 1987. – 249 с.

Ключові слова: процесуальний статус адвоката в досудовому розслідуванні, дуальність, правове положення, елементи процесуального статусу, захисник, представник потерпілого, юридичної особи, адвокат свідка.

Ключевые слова: процессуальный статус адвоката в досудебном расследовании, дуальность, правовое положение, элементы процессуального статуса, защитник, представитель потерпевшего, юридического лица, адвокат свидетеля.

Key words: the procedural status of a lawyer in pre-trial investigation, duality, legal status, elements of procedural status, counsel, representative of a victim, legal entity, witness lawyer.